

GORIŠKI SLOVENEK

IZHAJA VSAKO SOBOTO.

Uredništvo in Upravništvo: Via Carducci št. 10, II. nad.

Naročnine: Italijanska kraljevina
Celo leto Lir 10.— — Pol leta
Lir 5.— — Tri mesece Lir 2.50
En mesec Lir 1.—

Oglasi: Oglasi na drugi strani Lir 1.—
za vrsto — Mali oglasi Lir 50.0
za besedo — Znižane cene za
letne naročnike.

Francoska politika

Ni morda pretirano, ako bi hoteli trditi, da je francoska politika barometer za celo Evropo.

Že v mirnem času, to je pred vojno, je imela Evropa le dve velikopotezni politiki, namreč ono centralnih držav z nemškim povdankom in francosko diplomacijo, ki je skoraj neopazno dominirala ves oni del sveta, ki ni tako odločno padel v roke nemške politike, kakor na pr. Turčija.

Vsa caristična Rusija, vse balkanske države in celo Anglija se je pustila voditi od francoskih diplomatov, katerim gre brezdvomno tudi zasluga, da so bili Nemci popolnoma poraženi.

Pariz je tvoril že tekom vojne glavno središče; ako bi bil padel, je ententa zgubila vojno. Pariz je bil vedno glava evropske politike.

Značilno pa je na pr. tudi v novjšem času, ko se pojavljajo oestro nasprotna tendence v Italiji kakor tudi na Balkanu proti francoski politiki, da se nobeden državnik ne upa izriniti teh sovražnih struj, marveč se trudi celó pomiriti jih.

Sami jugoslovenski delegati so priznali, da je bil baš pri kovanju rapalske pogodbe francoski prst vmes, in istotako se v, kako je bil nevsvočen Franciji bivši italijanski ministriški predsednik Nitti, ki je moral konečno iti.

Takih slučajev nam nudi baš zgodovina zadnjega časa v izobilici. Toda hoteli smo priti na zadnji preobrat v francoski vlad in omeniti reperkusije, ki se čutijo v vseh ostalih evropskih državah.

Zadnje volitve francoskih senatorjev so nekaj pokazale, namreč da odobrava francoski narod narodno politiko. Vsled tega je prišlo do preobrata v vladi, Leygues je moral odstopiti in Peret-u ter pozneje Briandu je bila poverjena sestava nove vlade. Toda težkoče so nastale baš pri sestavi te nove vlade, kajti treba je bilo izvajati konsekvence iz položaja in razpoloženja parlamenta.

Sedaj pa je razpoloženje med francoskim narodom tako, da hoče za vsako ceno obdržati sadove versailske mirovne pogodbe. Torej zasleduje politiko skrajne nepopustljivosti napram Nemčiji.

To razpoloženje se izraža v koncentracij vseh struj, ki načeloma sprejemajo politiko nepopustljivosti, s katero je spojen tudi največji odpor proti vsemu, kar bi znalo premeniti domače razmere.

Vsporedno s to duševnostjo se je pojavil v vseh vprašanjih največji konservatizem, pod katerim je našel svoje okrilje tudi najzagrizenejši klerikalizem, v kojega znamenju so se tudi zopet vspostavile zveze z Vatikanom.

Iz Francije piha torej najhujša reakcija, kateri se pridružujejo vse države, čim bližje tem hitrejo.

Tako si tolmačimo konserva-

tični duh, ki je postal merodajen za evropsko politiko. V tem znamenju se giblje politika Italije, Jugoslavije, Mažarske, Avstrije, Poljske, dočim zadeva na odpor pri Angležih, ki so eminentno konservativnega duha.

Toda povdariti je, da se interesi Francije in Anglije v nemškem vprašanju preveč križajo. Ako je namreč Franciji na tem ležeče, da Nemčijo gospodarsko popolnoma vniči, je interes Angležev ta, da napravijo iz Nemčije svojega odjemalca za surovino in da deloma prevalijo nanjo izdelovanje lastnih proizvodov zaslužnjivi si tako vso nemško obit.

Oba načina postopanja odgovarjata duhu versailske mirovne pogodbe, to je popolne uklonitve Nemcev na gospodarskem polju, toda dočim hočejo Francozi Nemce popolnoma potlačiti, bi jih Angleži radi gospodarsko absorbirali.

Radi tega je nastalo nekako nesporazumljenje med Angleži in Francozi in bi imelo priti do potrebnega pojasnila na pariškem sestanku zaveznikov.

Že kraj, ki je bil to pot izbran za sestanek, pomeni, da se gre za bližnje interese Angležev in Francozov.

Vsled tega se je položaj na Francoskem v zadnjem času odločno prevrgel v nepopustljivo politiko, dočim je deloval Lloyd Georges že dalj časa na to, da bi pomiril Evropo s popusti napram Nemcem in Francozom in kompromisi z boljševisko Rusijo.

Vse se, da so se vsi ti napor razpršili v nič in da je francoska politika dosedaj triumfirala nad vzemi drugimi.

Za to pa je sedanji sestanek zaveznikov največje važnosti za vso evropsko politiko, kajti Francozi bodo odločno poskušali nariniti svoje stališče vsem zaveznikom.

Pariški sestanek

Velike važnosti za mednarodno politiko je, da je prevzel predsedništvo francoskega ministertva stari Briand, ki ga je vojna začasno potlačila v ozadje radi njegove nekoliko pomanjkljive navdušenosti za nadaljevanje vojne proti Nemčiji.

Toda danes se je ta mož zopet uveljavil in igra važnejšo vlogo kakor nekaj, ker mu je poverjena težka naloga spraviti v soglasje interese francoske države z onimi zaveznikov. Kakor smo že v uvodnem članku omenili, gledajo Angleži Francoze s sumljivim očesom posebno ker se Francozi branijo izjaviti, na koliko naj bi se določilo dolg Nemčije napram zaveznikom.

Vse ostale države so namreč za to, da bi se Nemčiji konečno določilo iznos vojnega dolga in letne obroke, v katerih bi imela Nemčija poravnati svoj dolg.

Dosedaj je Nemčija odplačala zaveznikom že precejšnji znesek, govori se o kakih 16 milijardah,

toda radi nadaljnjega razvoja njene industrije bode potrebovala medzavezniškega kredita.

Tako prihajajo na površje jako težka gospodarska vprašanja, napram katerim ne manjka med zavezniki velikanskega nezaupanja.

Dočim se gre Franciji pred vsem za to, da bi po možnosti izkoristila po versailski pogodbi nastali položaj, obračajo Angleži ves svoj pogled na vzhod, ker se tresejo za svoj mohamedanski in indijanski svet.

Res je treba priznati, da stvari ne stojé dobro za Angleže. Njihovim zaveznikom Grkom se nikakor ni posrečilo pobiti Kemailove čete, ampak ravno narobe so te celó napredovale ter računajo na pomoč iz Rusije, Armenije in Indije, kjer se vse vpira proti angleškemu imperijalizmu.

Ako se še dalje pomisli, da gradijo Zjedinjene države in Japonska neprestano nove ladije in da že danes presega njihova tonelaža angleško, je jasno, da nazaduje tudi angloško gospodarstvo na morju, kjer prihaja v vpoštev še le na tretjem mestu.

Potemtakem ni nobenega čuda, da Angležem francoska objestnost, ne prija, ker se boje zapetljajev, od katerih nimajo pričakovati ničesar kakor troške in preglavice.

Za to pa drži Lloyd George na to, da se pri tem novem zavezniškem sestanku enkrat za vselej položijo stalne smernice za izvajanje posledic iz versailske mirovne pogodbe.

K temu jih sili tudi posebno dejstvo, da išče ameriška politika zaslonbe pri Nemcih in Rusih in nastopa vedno očitnejše kot konkurenca proti Angliji.

Sedanji medzavezniški sestanek obeča torej obilo zanimivega za evropsko politiko.

Zasedanje Italijanske zbornice

Dne 26. t. m. se je zopet sestala italijanska zbornica, seveda brez naših zastopnikov in nadejati se je zopet burnega razpravljanja, ker stoji na dnevnem redu cela vrsta novih finančnih vkrepov in med temi tudi povišanje cene krušni moki, od česar se nadejajo italijanski ekonomisti zboljšanja valute in lažje vspostavitve finančnega ravnotežja v državnem proračunu.

Saveda je še vedno odprto vprašanje, je-li dobi vlada potrebno večino, kajti leve stranke se ne upajo v tem pogledu zastopati vladnega stališča.

Po drugi strani pa uvideva tudi vsak nemogočnost, da bi zakladala italijanska država od leta do leta 7 milijard lir v svrhu, da bi se masli na račun države že itak debeli vojni dobičkarji.

Aprovizijski minister išče vsled tega izhoda s tem, da bi se vbožnemu prebivalstvu zagotovil kruh po isti ceni kakor dosedaj, ali pa le s kakim malim poviškom.

Radi tega upajo vladni krogi, da se jim posreči spraviti tozadevno predlogo skozi.

Mnogo se komentira po hodnikih italijanske zbornice soci-

jalistično krizo. Občo nevoljo zbuja dejstvo, da ni prišlo do odcepitve reformistov, Turattija in somišljanikov, od katerih so se nadejali buržoazni poslanci, da ustanove novo strujo, za katero poleté mase italijanskega proletarijata.

Pa ne to, ne ono, se ne vresničuje. Italijanska masa se je zbrala trdna za Serrattijem, ki skuša spraviti v soglasje z moskovskim programom italijansko duševnost.

Smelo pa zamoremo že danes trditi, da postane tudi polagoma to neizvedljivo.

Razkol v italijanski socialistični stranki je globokega pomena. Pred vsem dokazuje celomu svetu, da je bil „čisti“ komunizem, kakor ga zahteva moskovski program, v stranki sami manjšina, ki je polagoma uvidila, da ne more potegniti za seboj mase in je vsled tega izvala strankin razkol. S tem je nekako opravičila dosedanje nevspehe III. internacionale, ki je prorokovala leta in leta revolucijo, ki ni nikdar prišla.

Komunisti so sedaj ustanovili lastno stranko in sedaj nastopa težko vprašanje, katera izmed dveh nastalih strank zastopa pravi socializem. Hipoma se o reformizmu niti ne govori, marveč le o dejstvu, da imamo v Italiji, dve struji na marksistični podlagi, kojih jedna, to je komunistična, priznava edino Lenina kot svojega vrhovnega poveljnika, dočim si hočejo unitarci ohraniti proste roke napram ruskemu pritisku.

Bodočnost pokaže, je-li bode zamogle te dve stranki zasledovati skupno dejstvomvanjo marksističnega programa ali pa si boste trajno v laseh.

Od tega je tudi odvisno v koliko se bode jedna ali druga vdeleževala parlamentarna življenja.

Komunistična stranka šteje v italijanski zbornici dandanes komaj 18 zastopnikov, torej mnogo manj, kakor jih je štela socialistična stranka pred vojno.

Vsekakor se je z livornskim kongresom dovršil razkol v evropskem socializmu: Nemčija, Francija, Italija in Jugoslavija vè danes pri čem da je z bolševizmom, ki se je strnil v komunističnih strankah.

Značilno je, da so v Juljski Benečiji prišli do večine komunisti, kar le potrjuje naše izvajanje, da je komunizem v naši deželi prikrit nacijonalizem kakor dokazujejo tudi prisrčni odnošaji, ki vladajo med kemalisti in ruskimi boljševiki, to je med turškimi nacijonalisti in ruskimi marksisti.

Drugače si pač ni mogoče tolmačiti, da se naši ljudje ogrevajo za komunizem, kate-rega ne razumejo in bi tudi daleko ne znali izvajati nikakih posledic za zboljšanje našega gospodarstva, kajti baš zadružništvo, po katerem toliko hrepene danes naši narodnjaki in socialisti, temelji na kapitalistični podlagi in nima s pravim socializmom malo ali ničesar opraviti.

Spopadl med socialisti in fašisti

Povodom pogreba fašistovskega studenta Ruinija je prišlo v Modeni do hudih in krvavih spopadov med fašisti in socialisti. Ko je šel sprovod, ki je spremljal fašista Ruinija k zadnjemu počitku, po mestu, so začeli neznan ljudje streljati proti udeležnikom pogreba. Pri tej priliki sta bila dva fašista ubita in več oseb je bilo ranjenih. Po pogrebu so fašisti šli pred delavsko zbornico, udrli vrata in nato poslopje zažgali.

Pogreba se je udeležilo tudi veliko število bolonjskih fašistov. Ko so se vračali v Bologno, so socialisti streljali proti njihovu avtomobilu. Razburjenje je bilo vsled tega v mestu velikansko in zvečer okoli 11 so fašisti napadli tudi bolonjsko delavsko zbornico. Dasi je varoval poslopje močan oddelk kr. straž, se je fašistom vendar posrečilo udreti v prostore delavske zbornice in zažgati poslopje, ki je zgorelo do tal.

Do sličnih izgrediv je prišlo tudi v Ferrari in Perugiji. Boji med fašisti in socialisti pa niso omejeni le na mesta, temveč so se razširili tudi na deželo, kjer se je začela prava vojna med enimi in drugimi. Socialisti hočejo na vsak način preprečiti, da bi fašisti ustanavljali svoja društva tudi med kmeti na deželi.

Minister za zunanje zadeve je odredil včeraj s posebnim odlokom, da se imajo preklicati vsi orožni listi, ki so bili izdani v bolonjski, ferrarski in modenski pokrajini. Ministrstvo je je obenem velelo prizadetim prefekturam, naj dajo nemudoma pobrati vse orožje in strelivo med tamošnjim prebivalstvom.

„TOPONOMASTIKA“ NOVIH POKRAJIN

Trditvam italijanske vlade, da i je ležeče na tem, da se pomiri Slovence Juljske. Benečije je res pripisovati sila malo važnosti, kajti od časa do časa prihajajo na dan stvari, ki dokazujejo ravno nasprotno.

Tako smo v naše veliko začudenje čitali pred kratkim, da se je ustanovila pri osrednjem uradu komisija, ki bo prekrščevala naša krajevna imena z namenom, da se da naši deželi tudi v vnani obliki popolnoma italijanski značaj.

Res ne vemo, s kakimi besedami bi zamogli dostojno žigosati tako početje ki ni v nobenem skladu z italijansko liberalnostjo.

Ako se hoče stalno dražiti naše ljudstvo in nujskati nacijonalizem, naj se le tako postopa. Italijanski vladi ne boče manjkalo preglavio s Slovenci.

Dosedaj so bili isti tihi z ozirrom na svoj nejasen in negotov položaj, toda, ako misli italijanski osrednji urad, da bode ljudstvo z mirnim srcem gledalo nasilno poitalijančevanje naših pristnih slovenskih krajev, se silno moti.

Vsakemu razumniku je na tem ležeče, da se ustanovi v deželi nekaj modus vivendi, ako že mora tako biti, da ostanemo v Italiji. A ustvarjenje tega spora-

zuma, kakor uči skušnja in o čemer znamo posebno mi mnogo povedati, ni baš lahka stvar. Treba je precej obzira naj edni in drugi strani.

Ako pa nam isti osrednji urad, o katerem se govori, da brani avtonomijo naše dežele, podaja take zglede tolerantnosti, potem mu že lahko naprej rečemo, da ne more nikdar računati na sporazum med Slovenci in Italijani v Julijski Benečiji.

Slovenci niso neizprosni, a tudi potlačiti se najbrže ne bodo pustili.

Ako hoče torej Italija prikriti svetu eksistenco Slovencev v Julijski Benečiji naj dela to v svojih uradnih imenih, a v naši deželi naj pusti rabo naših krajevnih imen, naših šeg in navad ter naj spoštuje naše pod Avstrijo težko priborjene pravice.

Med te pravice je šteti najmanj vse to, kar je imel Slovenec pod Avstrijo in ista mu je dopuščala rabo slovenskih krajevnih imen.

Ako je načelo italijanske politike svoboda, naj opusti Italija vsako nasilje napram slovenskemu rodu v Julijski Benečiji. To je prvi predpogoj za sporazum obeh narodov.

Nekaj o davkih

Naša dežela je v vojni sila dosti pretrpela. Ni nam treba opisovati tega, kar pozna vsak domačin iz lastnega opazovanja.

Mislilo bi se, da bodé čutila država potrebo največjega obzira do nas. A kaj šel!

Italija jo hitela obložiti nas z vsemi mogočimi daviščinami za državni zaklad, a pritem je popolnoma pozabila, kaj nam je dolžna.

Z vojnimi odškodninami smo še vedno na prvotni točki, a finančne oblasti hité opominjati ljudi, da plačajo državi, kar so ji dolžni.

Zdi se, da smo postali čez noč podjarmljena dežela, koje podaniki morajo zmagovalcu odplačevati suženjski davek.

Sedaj čuješ, da je vlada milostno obljubila vojnim oškodovancem popust zemljiškega davka za leto 1920, ako vložijo prošnjo do 30. januarja t. l. Kdor ne vložil, bode plačal.

Poleg tega pa se vé, da vlada v davčnih uradnih največji nered, da se celó ne vé, kaj bi bilo predpigati in da daleko ni več onih dohodkov, ki jih je bivša država znala izvleči svojim davkoplačevalcem.

Državni finančni organizem je v popolnem razsulu. Posledica je, da nastaja prava anarhija v plačevanju državnih davkov. Med tem ko se pešekani, trgovci in dobičkarji odtegujejo vsakemu plačilu, morajo kmoti prositi za popust davkov pri vsem tem, da so isti prvi element pri vspostavitvi dežele, ki je eminentno agrarnega značaja.

Kot taki zaslužijo pač največjega obzira od države, kateri mora biti pred vsem ležeče na tem, da se vspostavi naj prej gospodarstvo razdejane dežele.

Temeljno načelo politične ekonomije zahteva, da se prikraja davčni sistem gospodarstvu in ne narobe, kakor je začelo v italijanski državi, kjer stika vsak za dohodki, ki jih lahko državi prikrade.

Ena prvih nalog onih činiteljev, ki delujejo za avtonomijo, bi obstojala torej v tem, da se zavzamejo za pravično razdelitev davčne oblozbe in da poberejo brez vsmiljenja davke pri onih, ki špekulirajo na valuto in draginjo ter tako vrlo podpirajo finančni polom italijanske države.

S tem sila važnim problemom se hočemo v bodočih številkah podrobno baviti, ker je postalo za nas življenske važnosti.

Domače vesti

Boj proti zlagolici. — Odkar je Julijska Benečija priklopljena italijanskemu kraljestvu vodi italijansko šovinistično časopisje očitno gonjo proti vsemu, kar bi dišalo proti Slovanstvu. Tako ni več sram tržaškega «Piccolo» prinesiti v svoji večerni številki od srede naslednje notico iz Pulja:

«Po starem avstrijskem (?) sistemu je nadaljevalo duhovništvo kvarnerilnih otokov tudi po odrešenju s svojimi obredi v hrvaškem jeziku. Gosp. Ubaldo Benedetti, kot delegat puljske fašistične zveze na Malem Lošnju, je poslal predstojniku Frančiškova v Nerezini in župniku v Sv. Križu in v Malem Lošnju sledeče pismo:

«V imenu fašističnih zvez Julijske Benečije Vas vljudo pozivjam, da vpravljate cerkvene obrede v Vaši župniji v italijanskem jeziku; v nasprotnem slučaju bom primoran vporabiti energične vkrepe, ki Vam zamorejo povzročiti neprijetnosti. Takih ste morda videli že mnogo. Živela od naših sovražnikov osvobodena Italija».

«To pismo», pravi dalje «Piccolo», je imelo takoj zaželjeni učinek in sedaj dohajajo vesti, da je zginil na mah hrvaški jezik iz omenjenih cerkva».

Ako se bode dosledno z nami tako postopalo, si bomo morali omisliti tudi mi Slovenci samopomoč. Ne razumemo pa italijanske politike, ki meni, da je tako počnjanje fašistov italijanski domovini v korist.

Zdi se nam, da smo padli popolnoma v srednjeveško dobo, kajti pred vojno bi bilo kaj takega nemogoče. Tudi nam ni jasno, zakaj je glagolica oziroma staroslovenski cerkveni jezik na potu puljskim fašistom.

Vojnim poškodovancem. — Generalni civilni komisariat naznanja, da se pri izplačevanju vojnih odškodnin odtrže vse one zneske, ki jih je dobil vojni oškodovanec na račun vojne odškodnine od bivše države še pred sklenjenim premirjem.

In sicer se namerava preračunati prejete zneske v kronah v izmeri menjalnega ključa, to je 60 stotnik lire za vsako krono.

Samo ob sebi je umevno, da morajo vojni oškodovanci v svojih prošnjah navesti, kaj so dobili od nekdanje Avstrije, in če jim preti odtegnitev vse vojne odškodnine.

Nov zakon o trgovanju s trtami. — Civilni komisariat objavlja: Zakon z dne 26. sept. 1920 št. 1363, ki se nanaša na nadzorovanje trgovanja z ameriški trtami in je bil razglašen v uradnem listu italijanskega kraljestva (Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia) z dne 7. oktobra 1920, št. 237, se bo s kraljevim dekretom, ki se bo kmalu objavil, raztegnil tudi na nove pokrajine kraljestva. Kar se tiče določb člena 1. tega zakona, se prizadeti opozarjajo, da se ima v smislu odredbe generalnega civilnega komisarijata z dne 29. decembra 1920 št. 7121-4039 napraviti naznanitev tekom enega meseca, in sicer pri generalnem civilnem komisarijatu za Julijsko Benečijo (kr. tehniška antifilokserična delegacija). Sledi besedilo imenovanega zakona: Mi, Viktor Emanuel III, po milosti božji in po volji naroda italijanski kralj, smo sledeči zakon, ki sta ga senat in poslanska zbornica odobrila, potrdili in ga objavljamo:

Člen 1. Kdorkoli namerava gojiti kolce, divje in cepljene ameriške bilje ali trgovati z njimi, mora to posebej javiti zavodom, ki jih bo določilo ministrstvo za poljedelstvo s posebnim odlokom. Naznanitev je obvezna tudi za one, kateri ob času tega zakona že izvršujejo obrt gojitve ameriških trt. — Člen 2. Naznanitev s strani proizvajalcev ameriških kolč, o katerih govori prvi stavek predločnega člena, se mora predložiti vsako leto najkasneje do meseca marca in mora vsebovati: a) površino parcel, na katerih so vsajene matice na način vionograda in bilje, pri čemer se morajo ločiti parcele z divjimi biljami od onih s cepljenimi; b) število in starost matic, število divjih in cepljenih bilj, razvrščenih po vrsti. Pri cepljenih

biljah se mora označiti tudi vrsta cepa. — Naznanitev s strani trgovcev z ameriški kolči se mora predložiti vsako leto najkasneje do septembra in vsebovati: a) število kolč, divjih in cepljenih bilj, s katerimi se misli trgovati in njih vrsto. Pri cepljenih biljah mora biti označena tudi vrsta cepa; b) od kod prihajajo. — Zavodi, kateri sprejemajo naznanitve, naj se potom pregledovanja in nadzorovanja preprčajo o njihovi točnosti. — Člen 3. Pri vsaki kupčiji mora dobavitelj podati izjavo, iz katere je razvidno število prodanih kolč in bilj in vrsta trt, h kateri spadajo. Pri dvostebelnih biljah mora biti označena razen gorilimenovanih kakovosti predmeta tudi vrsta cepa. Vsak proizvajalec mora hraniti prepis takih izjav v dvopisnem registru. — Člen 4. Posebni pooblaščenec poljedelskega ministrstva bodo ob času cepljenja pregledovali dvopisne knjige, ki jih bodo lahko na podlagi člena 3. zaplenili, ugotovljali prestopke in izročevali prestopnike sodnijskim oblastvom. — Člen 5. V svrhu jamstva je kupcu dovoljeno, da si vzame vzorec kupljenih trt in sicer za slučaj, da bi prišlo v hipu izročitve do nesoglasja. Za vzorec si sme vzeti kvečjemu pet trt od vsake vrste. Ako gre za dvostebelne trte, se število vzorcev lahko podvoji. Z ministerstvom odlokom se določijo zavodi, kateri bodo pooblaščenici sprejemati v gojitev vzorce, o katerih je govor, da se bo lahko neotvora vrsta divjakov in cepov. Označba vrste trt, o kateri govori prejšnji odstavek in katere izhaja od ustanove, katere na loga je gojiti vzorce, je končno veljavna in se ne more predložiti v razsodbo oblasti. Stroški, ki jih zahteva gojitev vzorcev, gredo na račun prizadetih in se bodo v slučaju nespornjenj lahko določili od poljedelskega ministrstva. — Člen 6. Ako bi prodano blago ne odgovarjalo pogojem pogodbe, je prodajalec dolžan vrniti svoto, ki jo je že prejel za robo, ne glede na vse druge civilne in kazenskopravne posledice v smislu veljavnega trgovskega zakonika. — Člen 7. Prestopki proti temu zakonu se kaznujejo z globo od 200 do 5000 L, po obsegu kupne pogodbe. — Člen 8. Pričujoče odredbe ne veljajo za antifilokserične konsorcije, ki so pravilno ustanovljeni ali katerih tehniški vodja je kak pooblaščenec ministrstva, dalje za vladne trtne šole za ameriške trte in za trtne šole, katere so na kakršenkoli način priklopljene ustanovam, ki stoje pod državnim nadzorstvom. — Člen 9. Za tekoče leto se morajo nasloviti prošnje v poljedelsko ministrstvo in sicer v dobi meseca, ki sledi onemu, v katerem je bil pričujoči zakon razglašen v Uradnem listu. — Člen 10. Udruženja trtojecev, poljedelske družbe in antifilokserični konsorjiji bodo lahko nastopali kot stranke v pravnih proti prestopnikom tega zakona. — Člen 11. Za izvedbo tega zakona se bo vpisala v posebnem odstavku pasivne bilance poljedelskega ministrstva s finančnim poslovnim leto 1920-1921 svota 1.000.000 L. — Odrejamo, naj se ta zakon, zapečaten z državnim pečatom, uvrsti v uradno zbirko zakonov in odredb italijanskega kraljestva in naročujemo, naj ga vsak, ki je prizadet, upošteva in gleda, da se upošteva kakor državni zakon. — Rim, dne 20. septembra 1920. — Viktor Emanuel — Micheli, Meda, Fera, Alessio. — Videl varuh pečatov: Fera.

Maskerade prepovedane. — Kr. kvestura naznanja: Odredba z dne 14. t. m. se je izpremenila in se opozarja občinstvo, da je nošnja maske tudi pri plesih in prireditvah v gledališčih in zaprtih prostorih absolutno prepovedana.

Zrelostni izpiti na kr. drž. gimnaziji v Idriji. — Po nalogu generalnega civilnega komisarijata v Trstu, se določuje za prihodnji mesec redni termin za položitev zrelostnih izpitov na gimnaziji v Idriji. Pismene naloge (slovenščina, italijanščina, latinščina, grščina) se pričnejo pisati v četrtek, 3. februarja t. l. Ustmeni izpiti se bodo vršili približno teden dni kasneje po dokončanih pismenih nalogah; rok se naznani kandidatom ustmenim potom. — Vabijo se torej vsi prizadei kandidati, ki so vložili tozadevne prošnje, bodi na generalni, bodi na okrajne civilne komisarijate, da se zglase čim prej z vsemi svojimi dokumenti na podpisnem ravnateljstvu, da zamorejo položiti pred pismeno maturo predpisane predizpite. — Ravnateljstvo kr. drž. gimnazije v Idriji.

Tečaj za babice. — S 1. februarjem 1921 se otvori na kr. šoli za porodno pomoč (R. Scuola d'Ostetricia) v Trstu teoretično-praktičen tečaj za babice v italijanskem jeziku. — Ženske, ki želijo, da se pripustijo k temu tečaju, ne smejo biti starejše od 40 let; ako so neomožene, je treba, da so dopolnile 24. leto starosti. — Pri vpisovanju morajo predložiti: 1) Krstni ali rojstni list, event. poročni list ali, ako so vdove, možev mrtvaški list; 2) Domovnico, iz katere je razvidno, da so pristojne v kaki občini osvobojenih pokrajin, in izpričevalo o dobrem vedenju, kateri listini morate biti izdane od odnosne občinske oblasti; 3) Zdravniško izpričevalo o telesni zmožnosti, ki ga izda okrajni zdravnik pri okrajni politični oblasti (civ. kom.); 4) Izpričevalo, da so bile cepljene. Dalje morajo bodisi s šolskimi izpričevali bodisi pri sprejemnem izpitu dokazati, da znajo čitati in pisati v učenem jeziku. — One, katere reflektirajo na učni štipendij goriške ali istrske dežele, morajo vložiti svoje prošnje najkasneje do 26. jan. 1921, pri pristojnem civilnem komisarijatu in jim priložiti zgoraj označene listine. Razen teh morajo priložiti prošnji še lastnoročno podpisan verz, s katerim se zavežejo, da bodo, ako dobe diplomu, izvrševale skozi 5 let prakso v občini, ki se jim odkaze, in s katerim se na drugi strani odvežejo od dolžnosti, povrniti svoto, ki so jo prejele. — Vse aspirantke se morajo predstaviti od 1. do 5. februarja 1921 pri profesorju dr. Welponeju v ginekološkem oddelku tržaške mestne bolnišnice. Po preteku tega roka se ne bodo moglo več pripuščati k vpisovanju. Nosne ženske se v ta tečaj ne sprejmejo. — Trst, 20. jan. 1921. — Mestni magistrat tržaški.

Plačevanje davkov. — Finančno ravnateljstvo za Primorsko razglaš v smislu zakona od 9. marca 1870, drž. zak. št. 23:

Neposredni davki se morajo plačevati kakor sledi: a) zemljiški davek v mesečnih obrokih, in sicer prvega vsakega meseca vnaprej; b) razredni hišni in najemniški hišni davek izven Trsta v mesečnih obrokih, in sicer prvega vsakega meseca vnaprej; v mestu Trstu in okolici pa se mora plačevati najemniške hišne davke 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra; c) Postotni davek od hiš, ki so radi zidanja davka proste, se mora plačati ravnatoko kakor najemniški davek, t. j. v Trstu in okolici 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra, izven Trsta pa prvega vsakega meseca vnaprej; d) obči pridobniški davek se ima plačati za vsako

četrtletje vnaprej, in sicer 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra. Ravnatoko se ima plačati pridobarina od podjetij, ki so podvržena javnemu polaganju računov, v štirih enakih obrokih, in sicer 1. januarij, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra; e) rentni davek se mora poravnati v dveh enakih obrokih, in sicer 1. junija in 1. decembra, v kolikor se ne plačuje potom odbitka v smislu § 254 zakona od 25. okt. 1896, drž. zak. št. 220, in določbe cesarske naredbe z dne 8. julija 1898, drž. zak. št. 120. Na podlagi teh določb so namreč izplačevalci dohodkov, o katerih govori paragrafa 167 in 168 omenjenega zakona, dolžni da odtegujejo prejemnikom od izplačanih dohodkov predpisani dohodninski davek od plače. Kolika ta davka znašata, se izplačiteljem vsako leto naznani. To pa velja samo za dohodke, ki niso poljubno spremenljivi; f) vse vojne doklade se morajo vplačati v smislu § 5 cesarske naredbe z dne 28. avg. 1916, drž. zak. 280, obenem z rednim davkom; g) davki na vojne dobičke se imajo plačati v smislu § 17. cesarske naredbe od 16. apr. 1916, drž. zak. št. 103, vselej v dveh enakih obrokih, od katerih zapade prvi 30 dni po dostavi plačilnega naloga, drugi po preteku nadaljnjih šestih mesecev.

Kdor navedenih neposrednih davkov ne plača najpozneje v 14 dneh po preteku roka, ki je določen za poravnanje vsakega teh davkov, mora, ako presega letni znesek posameznega rednega davka 100 L, plačati zamudne obresti. — Zamudne obresti se zaračunajo za čas od dneva, ki sledi onemu, ko zapade rok, do dneva plačila, in sicer tako, da pride na vsakih 100 lir vsak dan po 1/3 stot. obresti. Zamudne obresti se iztirjajo obenem z dolžnim davkom.

Davki se plačujejo pri pristojnem davčnem uradu.

Plačevalci se opozarjajo še na nastopno določbo § 5 zakona z dne 9. marca 1870, drž. zak. št. 23: „Ako bi se ob začetku novega davčnega leta še ne mogel predpisati posameznim davkoplačevalcem stalni davek, ki ga dolguje za tekoče leto, se davki za ustavno dovoljeni čas, dokler se ne odmerijo novi, plačujejo v znesku, kakor je bil predpisan za preteklo leto. Izvršena plačila se morajo potem v nove davke všteti“.

Trst, 1. jan. 1921. — Finančni ravnatelj za Primorsko — Vidulich.

Upravitelj in urednik: Karol Jušič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež,
Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov,
ki so vporabljeni po celem kraljestvu

Tiskarna G. JUCH

GORICA, VIA MORELLI 14

SPREJEMA VSAKO

TISKARSKO DELO